

Talouspoliittinen ministerivaliokunta 24.8.2021**Tilannekatsaus DigiFinland Oy:n liiketoimintamallin ja omistusrakenteen kehittämisen etenemisestä****Tausta**

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksen 17.12.2019 mukaisesti valtion omistamat erityistehtävayhtiöt SoteDigi Oy ja Vimana Oy yhdistyivät 1.2.2020 lukien. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 12.6.2020, että yhtiö ja sen erityistehtävä säilyvät monialaisena, yhtiön nimi muutetaan kuvaamaan neutraalimmin yhtiön toimialaa, yhtiö on voittoa tavoittelematon ja yhtiö järjestää yhteistyömallin asiakasryhmien kanssa. Yhtiön nimi muutettiin DigiFinland Oy:ksi (jäljempänä DigiFinland).

DigiFinlandin erityistehtävänä on osana julkisen sektorin kokonaisuutta kehittää ja tukea sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja muiden toimialojen tuottavuutta ja vaikuttavuutta parantavia kansallisia digitaalisia palveluja ja niiden käyttöönottoa sekä viranomaisten kansallisten sähköisen asiain palvelujen hyödyntämistä. Lisäksi yhtiö edistää julkisen hallinnon ICT:n integraatiota ja yhteentoimivuutta, tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisiä ja kustannustehokkaita palveluja ja tulevaisuuden digitalisaatiota.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 12.6.2020 yhtiön toiminnan rahoittamista pääosin valtio-omistuksella vuosina 2020-2022 siten, että pääomista tuloutetaan valtion talousarvioon 50 miljoonaa euroa sosiaali- ja terveysministeriön käyttöön, 7 miljoonaa euroa sisäministeriön käyttöön ja 16 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön käyttöön. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi edelleen, että yhtiön sisältökysymyksistä vastaavat ministeriöt sopivat talousarvio-omistuksen puitteissa yhtiön kanssa olemassa olevien sekä uusien tehtävien ja hankkeiden tavoitteista ja ohjelmien rahoituksesta vuosille 2021-2023.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi yhtiön liiketoiminnan kehittämistä palvelujen tuottavuuden ja vaikuttavuuden edistämiseksi siten, että yhtiö selvittää omistaja-asiakkuuden ja ansaintalogiikan laajentamisen tarkoituksenmukaisuutta yhdessä alueellisten toimijoiden kanssa ennen maakuntien perustamista ottaen huomioon toimintaympäristön kehitys ja riskienhallinta. Lisäksi yhtiö jatkaa strategiansa ja liiketoimintansa kehitystyötä valtion omistajastrategian mukaisesti ja siten, että alueiden tarpeet ja vaikutusmahdollisuudet huomioidaan.

Valtio-omistajan omistajastrategiassa yhtiölle asettamien keskipitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden mukaisesti yhtiön tuottamat palvelut ja hankkeet sovitaan ja rahoitetaan julkisen hallinnon inhouse-asiakkaiden - pääosin alueellisten toimijoiden - kanssa, valtion hankerahoitusta voidaan tarvittaessa osoittaa laajempaan kehittämissuunnitelmaan ja yhtiön liiketoiminta kattaa kustannukset 1.1.2023 lukien.

Valtiovarainministeriö tuo tässä vaiheessa talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan DigiFinlandin ja KPMG:n valmisteleman selvityksen perusteella tilannekatsauksen yhtiön liiketoimintamallin ja omistusrakenteen kehittämisen etenemisestä. Johtopäätökset ja vaihtoehdot yhtiön omistusrakenteesta ja liiketoimintamallista on tarkoitus tuoda talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjattavaksi alkuvuodesta 2022.

Yhtiön toiminta ja talous

Yhtiön toiminta-ajatus

DigiFinlandin tavoitteena on kehittää ja tuottaa kansallisia vaikuttavia ja yhdenvertaisia digitaalisia palveluja perustuen asiakkaiden tarpeisiin, hyödyntää olemassa olevia ratkaisuja ja osaamista, luoda kumppanuuksia ja lisäarvoa koko julkiselle hallinnolle sekä mahdollistaa puitteet tehokkaille ja terveille markkinoille.

Yhtiön toiminnan vahvuutena ja lisäarvona nähdään olevan toimiminen julkisen hallinnon rajapinnoilla – valtion, tulevien hyvinvointialueiden ja kuntien – sekä eri toimialojen rajapinnoilla ja yhteistyökumppanina.

DigiFinland on voittoa tavoittelematon yhtiö. Yhtiön tavoitteena on olla kustannustehokas sekä luoda ratkaisu- ja palveluportfolio, joka tuottaa haluttuja ja vaikuttavia ratkaisuja. Yhtiön strategia ja liiketoimintasuunnitelma tukevat tavoitetta olla omavarainen vuoden 2023 alussa.

Pääoman käyttö ja ohjelmarahoitus

DigiFinlandille (ent. SoteDigi Oy:lle) luovutettiin vuonna 2017 pääomaa 90 miljoonaa euroa. DigiFinlandin pääoman käyttö on

Pääoma	
Päätös luovutuksesta 9.10.2017	90 000 000 €
Pääoman käyttö	
Vuosi 2018	1 594 721 €
Vuosi 2019	7 971 363 €
Vuosi 2020	9 375 450 €
Pääomaa jäljellä 1.1.2021	71 058 467 €
Pääoman palautus 2021 VM:lle	57 000 000 €
Pääomaa jäljellä 2.1.2021	14 058 467 €
Pääomaa jäljellä 30.6.2021	13 645 150 €
Tavoitteena 31.12.2021 nollatulos	

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksen 12.6.2020 mukaisesti valtion talousarvioon on palautettu DigiFinlandin pääomia 57 miljoonaa euroa ja lakkautetun Maa-kuntien ICT-palvelukeskus Oy:n (ent. Vimana Oy) pääomia 16 miljoonaa euroa ministeriöiden käytettäväksi DigiFinlandilta tilattaviin palveluihin. Valtion talousarviossa 2021 ja julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022-2025 pääomien palautus allokoidaan ministeriöiden käytettäväksi seuraavasti:

Palautetun pääoman kohdentaminen	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Yhteensä
STM, mom 33.01.25	20 000 000 €	15 000 000 €	15 000 000 €		50 000 000 €
VM, mom 28.70.25	4 000 000 €	4 000 000 €	4 000 000 €	4 000 000 €	16 000 000 €
SM, mom. 26.30.01	0 €	3 000 000 €	2 000 000 €	2 000 000 €	7 000 000 €

Yhtiön talousennusteiden mukaan vuonna 2021 ohjelmärahoitusta arvioidaan käytettävän yhteensä 18 miljoonaa euroa, josta sosiaali- ja terveysministeriön osuus on noin 12,5 miljoonaa euroa, valtiovarainministeriön osuus 4 miljoonaa euroa ja sisäministeriön osuus n. 1,5 miljoonaa euroa. Sisäministeriön osuus rahoitetaan pelastustoimen toimintamäärärahoista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen ICT-muutuskustannuksia kattava valtionavustuksen haku on tarkoitus käynnistää syksyllä 2021. Osa käytettävistä varoista on tarkoitus varata avustuksen saajille kohdennettuihin keskitettyihin maksuttomiin tukipalveluihin, joiden tuottamisesta vastaa valtion erityistehtäväyhtiö DigiFinland Oy. Valtionavustusviranomaisena toimii sosiaali- ja terveysministeriö.

Toimintaympäristön selkeytymisestä johtuen yhtiön on tehtävä ennakoivia investointeja, jotta palvelulupaukset voidaan lunastaa jo vuoden 2022 aikana, kun ICT-muutosohjelman kautta tulevat asiakastarpeet konkretisoituvat. Tällaisia kehittämistarpeita on mm. jatkuvat palvelut- mallin kehittäminen ja sen vaatimat teknologia- ja henkilöresurssit. Se on perusta yhtiön ratkaisujen ja palveluiden markkinoille saattamiseksi. Nämä investointikohteet ovat selkeästi rajattavissa ja perusteltavissa omistajaohjauksen hyväksyttäviksi. Rahoitusinstrumenttina voisi olla yhtiön nykyinen pääoma. Kokonaisuudessaan rahoitustarve on varsin maltillinen, arviolta noin 1 M€.

DigiFinlandin rahoituksellinen asema vuosien 2021-2023 aikana on vakaa. Palautetulla pääomalla ja maltillisilla ennakoivilla investoinneilla arvioidaan pystyttävän rahoittamaan yhtiön kehittämistoimintaa nykyisellä laajuudella vuoden 2023 loppuun saakka. Tähän laajuuteen voidaan katsoa sisältyvän olemassa olevien palvelujen edelleen kehittämistä sekä joidenkin uusien kehittämiskohteiden selvitys- tai pilotointivaiheita. On epätodennäköistä, että rahoituksella pystyttäisiin kehittämään merkittäviä uusia palvelukokonaisuuksia.

Yhtiön toiminnan ja kannattavuuden kannalta on ratkaisevaa, että sote- ja pelastustoimen uudistus toteutuu vuonna 2023. Uudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjinä toimivat hyvinvointialueiden lisäksi myös HUS-yhtymä ja Helsingin kaupunki. Jäljempänä hyvinvointialueista, HUS-yhtymästä ja Helsingin kaupungista käytetään yhteisesti termiä hyvinvointialueet. Mikäli uudet hyvinvointialueet tulevat vuoden 2023 alussa yhtiön omistaja-asiakkaiksi, voi yhtiö saavuttaa omavaraisuuden vuoden 2023 aikana.

Toimialakohtaisten hankkeiden eteneminen

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että DigiFinlandin hankkeet etenevät pääosin suunnitellusti ja yhtiö saavuttaa minimissään nollatuloksen vuonna 2021 ja toimii verokkiryhmäänsä nähden kustannustehokkaasti.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuosina 2020-2022 rahoittamat hankkeet ovat edenneet odotusten mukaisesti, osin jopa ne ylittävästi. Yhteistyö yhtiön nykyisen johdon ja keskeisten asiantuntijoiden kanssa on saumatonta ja tehokasta.

Tällä hetkellä käynnissä olevia hankkeita ovat:

Hanke	2021	2022
Omaolo	8 800 000 €	8 500 000 €
Tuki valtionavustushankkeille (Omaolo)	3 511 637 €	0
116 117 Päivystysapu	354 120 €	776 220 €
116 117 Päivystysapu (laajennukset)	1 569 590 €	968 810 €
Sähköinen perhekeskus	960 500 €	1 417 500 €
Sähköinen arkistointi	726 250 €	0
Integraatioalusta (Omaolo)	112 500 €	105 000 €
Virta-hanke	-	-
Innovatiiviset kokeilut	500 000 €	500 000 €

Omaolo-palvelu kattaa jo noin 4 miljoonaa Suomessa asuvaa henkilöä ja sitä on hyödynnetty myös korona-epidemian hallinnassa. Palvelun käyttöönotot edistyvät ja palaute on hyvää. Yhtiön kehittämistoiminnasta sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla yli 70% kohdistuu Omaolo-palveluun. Merkittäviä poikkeamia hankkeiden edistymisessä, kustannuksissa tai riskeissä ei ole toistaiseksi havaittu.

Sisäministeriön pelastustoimen tietojärjestelmähanke on osa pelastustoimen kansallista ICT-tavoitetilaa. Tavoitteena on saada pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontatoiminnan käyttöön uusi onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä, joka mahdollistaa asiakkaille sähköisen asioinnin ja helpottaa pelastuslaitosten henkilöstön työtä toimivan asianhallinnan, sähköisen arkistoinnin ja mobiilikäytön kautta sekä mahdollistaa osaltaan tiedon yhteentoimivuuden ja käytettävyyden. Lisäksi toteutetaan pelastustoimelle yhteinen sähköisen asioinnin alustaratkaisu, joka mahdollistaa asiakkaiden ja viranomaisten välisen yhdenmukaisen sähköisen asioinnin sekä prosessien digitalisoinnin. Osana hankekokonaisuutta toteutetaan myös pelastustoimen tiedonhallinnan ja tietojohdamisen työvälineet -projekti, jossa pelastustoimelle muodostetaan selkeä, integroitu tiedonhallinnan toimintamalli ja ratkaisu sekä työvälineet tiedolla johtamiseen. Nämä tukevat sekä pelastustoimen eri organisaatioiden toimintoja ja tuottavat laadullisesti korkeatasoista tietoa kansallisesti että mahdollistavat muun muassa tiedon luovuttamisen hallitusti muille tarkoituksenmukaisille tahoille.

Onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän hankinta on käynnistetty kesäkuussa 2021 ja sähköisen asiointialustan hankinta on tarkoitus käynnistää syksyllä 2021. Tiedonhallinta-projekti on käynnistynyt toimittajan kilpailuttamisella kesällä 2020 ja toteutus on jo käynnissä. Tavoitteena projekteilla on, että ensimmäisten versioiden käyttöönotot tapahtuvat vuoden 2022 aikana. Kehittäminen tulee arvion mukaan jatkumaan seuraavinakin vuosina määrärahojen puitteissa. Pelastustoimen tietojärjestelmähanke toteutetaan sisäministeriön rahoittamana, vuodesta 2022 lähtien myös DigiFinlandin pääoman palautuksesta sisäministeriölle kohdennetulla määrärahalla.

Valtiovarainministeriön rahoittamat hankkeet ovat lähtökohtaisesti poikkihallinnollisia. Hankkeet liittyvät kansallisen tason toimialariippumattomien yhteisten palvelujen hahmottamiseen sekä sote- ja pelastustoimen digitalisaatiota tukevaan ICT-muutosohjelmaan ja hallitusohjelmaan (kansallisen tietojohdamisen alustaratkaisu, sote-järjestäjän tietojohdamisen Virta-hanke, pelastustoimen tietojohdaminen ja AuroraAI kehittäminen). Välivaiheen ICT-muutosohjelma on päättymässä 2021 lopussa suunniteltujen tulosten valmistumiseen ja rahoituksen päättymiseen. Hankkeiden tulosten tarpeellista ylläpitoa ja valtiovarainministeriön sektoriin kuuluvaa jatkokehitystyötä voidaan jatkaa määrärahojen puitteissa ja vuodesta 2022 lähtien myös pääomanpalautuksesta valtiovarainministeriölle kohdennetulla määrärahalla.

Lisäksi yhtiö toimii Digi- ja väestötietoviraston kumppanina Suomi.fi-palveluiden kehityksen ja käyttöönottojen tuessa sote-alueille. Digi- ja väestötietovirasto ja DigiFinland ovat myös keskustelleet digiturvapalveluihin liittyvästä yhteistyöstä. Digi- ja väestötietovirasto on esittänyt talousarvioesityksessään mm. yhteisten Suomi.fi palveluiden jatkokehittämistä sote-uudistuksen tarpeisiin. Lisäksi nyt alkaneissa ohjelmistorajapintojen, käyttövaltuushallinnan, julkisen hallinnon kehittämisen ja innovaatiotoiminnan, yhteisten pilvipalvelujen esiselvityksissä ja arkkitehtuurityön tukipalvelussa tähdätään poikkihallinnollisiin kansallisen tason palveluratkaisuihin, jotka vahvistavat hallinnon yhteentoimivuutta ja edistävät digitalisaatiota. Käynnissä olevat ja osin jo valmistuneetkin esiselvitykset vaikuttavat erittäin lupaavilta DigiFinlandin tulevan palvelutarjoaman kehittämisen kannalta. Valtiovarainministeriön JulkICT-osaston suunnitteluvaiheessa on myös sovellusympäristöjen rationalisoinnin DigiFinlandilla teetettävä esiselvitys, jonka suunnitellaan johtavan uuteen yhteiseen tukipalveluun tuleville hyvinvointialueille. Jatkosuunnitelmat esiselvitysten perusteella tarkentunevat loppuvuoden 2021 aikana ja vuodesta 2022 alkaen käynnistyvää kehitystä voitaisiin toteuttaa pääoman palautuksesta valtiovarainministeriölle kohdennetulla määrärahalla.

VM-hankkeet (ICT-muutosohjelma)	Kokonaisarvo (€) 2020-2021
Kansallinen tietojohdamisen alusta	1 050 000
Virta-hanke	1 050 000
Pelastustoimen tietojohdamisen ratkaisu	700 000 (vaihe 2.)
Suomi.fi kehittäminen	667 800
Aurora AI	1 823 595
YHTEENSÄ	5 291 395
VM-esiselvitykset	Kokonaisarvo 2021 (€)
Julkishallinnon rajapintakehittäminen	61 220
Julkishallinnon käyttövaltuushallinta	38 720
Kehittämisen, osaamisen ja innovoinnin tuki	40 520
Pilvipalvelukonsepti	48 000
Arkkitehtuurituki VM/JulICT:lle	9 750
YHTEENSÄ	198 210

Keskeiset kokonaisuudet 2023 (tulevaisuuden näkymät)

DigiFinlandin tavoitteena on kasvattaa hankesalkkua järjestelmällisesti huolehtien siitä, että jokainen uusi aihio täydentää yhtiön nykyistä tarjoamaa. Hankkeiden tulee olla samaan aikaan hallintorakenteista riippumattomia ja toisaalta huomioida hyvinvointialue-mallin suunnittelu ja sen vaatimukset sekä kasvattaa yhtiölle liiketoimintaedellytykset tulevina vuosina.

DigiFinlandin tärkein toiminallinen tavoite vuosina 2021-2023 on saavuttaa asiakaskunnan luottamus sen kyvykkyyteen tuottaa kansallisia ja haluttuja ratkaisuja, jotka sujuvoittavat niin ammattilaisen kuin asukkaankin arkea ja luovat vaikuttavuutta. Samanaikaisesti yhtiö kartoittaa vaihtoehtoja selkeäksi ja toimivaksi liiketoimintamalliksi tulevaisuudessa.

Vuoden 2023 loppuun mennessä yhtiön tavoitteena on luoda perusta alustataloudelle perustuen erityisesti Omaolon ja Tiedollajohtamisen -alustojen laajaan kattavuuteen sekä näiden ympärillä toimivaan elinvoimaiseen ekosysteemiin. Yhtiön sovelluskehitys on avoimeen lähdekoodiin ja avoimiin rajapintoihin perustuvaa ja luo uudelleen käytettäviä mikropalveluita.

Tuotteistetuista palveluista Omaolon ja 116117 Päivystysavun tavoitellaan vuonna 2023 kattavan kaikki Suomessa asuvat. Niitä seuraa Sähköinen perhekeskus, Sähköinen arkistointi ja AuroraAI:n ensimmäiset moduulit, jotka mahdollistavat asukkaiden ja palvelujen paremman kohtaamisen ennakoivasti. Tietojohdamisella edistetään oikea-aikaisen ja oikein suunnatun palvelun saamista kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti. Pelastustoimen digitalisoinnin arvioidaan vuonna 2023 olevan hyvässä vauhdissa ja useita ratkaisuja olevan tuotannossa. Yhtiön palveluilla edistetään myös alueiden digiturvallisten käytänteiden hyödyntämistä ja luottamusta digitaaliseen yhteiskuntaan.

DigiFinland kehittää erilaisia palvelu- ja tuotekonsepteja perustuen kansallisesti ja alueilla esiintyviin tarpeisiin. On tärkeää, että käyttömaksuilla rahoitettaviksi tulevat palvelut kehitetään organisaatioasiakkaiden ja kansalaisten tarpeista käsin. Sisältöohjauksesta vastaavat ministeriöt tukevat osaltaan yhtiötä kehitettävien palvelujen arvioinnissa ja vaikuttavien kehittämiskohteiden valinnassa.

Osa yhtiön toiminnasta tulee olemaan sosiaali- ja terveydenhuollon valtionavustuksilla alueilla tapahtuvan kehittämisen tukemista ja koordinaatiota. Sosiaali- ja terveysministeriön tavoitteena on ohjata valtionavustuksia saavat alueet yhteistyöhön yhtiön kanssa. Tällä tavoitellaan kehittämistoiminnan koordinaatiota, hyvien ratkaisujen kansallista levittämistä sekä kehitettävien ratkaisujen elinkaaren nykyistä parempaa hallintaa. Yhtiön avulla pyritään varmistamaan, että kehitettävät ratkaisut eivät ole päällekkäisiä, eivät jää tyhjän päälle hankerahoituksen päätyttyä ja että niiden hyödyntäminen on mahdollisimman laajaa.

Pelastustoimen uudistamiseen liittyy monia pelastustoimen digitalisointiin ja tietojärjestelmien kehittämiseen ja uudistamiseen koskevia tarpeita. Kehittäminen ja palveluiden järjestäminen on osaltaan tarkoitus toteuttaa DigiFinlandin kanssa yhteistyössä huomioiden muiden valtiollisten palvelukeskusten - kuten Suomen Erillisverkkojen ja Valtorin - roolit ja vastuut. Kehitystyötä tullaan toteuttamaan priorisointien mukaisesti myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Valtiovarainministeriön JulkICT-osasto pitää tärkeänä, että DigiFinlandin fokusta suunnataan nykytilaa voimakkaammin julkishallinnon poikkihallinnollisen digitalisaation edistämiseen esimerkiksi ohjelma- ja kumppaniperusteisesti. Näin DigiFinland voi kehittää toimintaansa julkishallinnon monialaisen digitalisaation kehitysyhtiön suuntaan, kehittää määrätietoisesti valittuja osaamisalueita ja muodostaa julkishallinnon osaamiskeskittymän sekä rakentaa tasapainoisen palveluportfolion palvelemaan yhteisiä kansallisia digitaalisia palveluja. Monialaiset palvelut tukevat yhtä lailla sote- ja pelastustoimen substanssia kuin muitakin julkishallinnon toimialoja ja samalla luovat synergian näiden välille. Julkishallinnolta puuttuu nykyisin selväpiirteinen kehitysyhtiö, jonka

intressinä on tuottaa kansallisesti palvelevia asiakaskeskeisiä ja kustannustehokkaita ratkaisuja. DigiFinland on potentiaalinen toimija tähän rooliin.

Uusia ideoita aihiksi tulee yhtiölle sekä alueilta että valtiotoimijoiden kautta. Yhtiö laatii parasta aikaa arviota uusien aihioden kartasta tuleville vuosille ottaen huomioon vähintään seuraavat keskeiset ja kriittiset kysymykset:

- Sopiiko palvelu DigiFinlandin visioon ja tehtävään
- Onko palvelu tai ratkaisu kansallisesti levitettävissä ja skaalattavissa
- Kuinka merkittävään haasteeseen ratkaisu tarjoaa vastauksen ja onko se vaikutuksiltaan merkittävä
- Onko palvelusta mahdollisuus saada jatkuva palvelu ja tulovirta tulevina vuosina
- Onko palvelu hyvinvointialue suunnitteluun -yhteensopiva
- Rakentaako uusi aihio asteittain DigiFinlandin kyvykkyyttä jollain valitulla alueella (esim. tiedolla johtaminen)

Kestävän kasvun ohjelma

EU:n elpymisrahoitukseen liittyvään Suomen kestävän kasvun ohjelmaan sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä koskeva osa-alue. DigiFinland kuuluu suunniteltuun kohderyhmään osa-alueen investoinneissa, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevan tietopohjan ja vaikuttavuusperusteisen ohjauksen vahvistamiseen sekä hoitotakuuta edistävien palvelumuotoilun digitaalisten innovaatioiden käyttöönottoon. Hankkeet on suunniteltu toteutettavan vuosina 2021-2025.

Sosiaali- ja terveysministeriön lähtökohtaisena tavoitteena on, että osana kestävän kasvun ohjelmaa rahoitettavat digitalisaatiota edistävät valtionavustushankkeet toteutetaan koordinoitusti ja hyödyntäen kansallisesti kehitettyjä ratkaisuja. DigiFinlandilla on tässä oleellinen rooli.

Valtionavustuspäätöksiin lisätään mahdollisesti ehtoja koskien yhtiön kanssa tehtävää yhteistyötä. Esimerkiksi voidaan velvoittaa käyttämään tiettyjä yhtiön palveluja tai osallistumaan yhtiön kokoamiin hankintarenkaisiin. Lisäksi yhtiö voi tarjota kehittämiseen liittyvää osaamista ja koordinoita alueiden välistä yhteistyötä. Suunnittelu on kuitenkin vielä alkuvaiheessa ja selvitettäväksi tulee myös tiettyjä valtioneuvoston päätöksiin liittyviä kysymyksiä.

Toimintaympäristön muutos ja yhtiön toiminnan fokus

DigiFinlandin toimintaympäristön toimijat suhtautuvat yhä myönteisemmin digitalisaatioon ja näkevät sen yhtenä ratkaisuna polttaviin ongelmiin kuten hoitovelan kasvun hillintään, huoltosuhteeseen ja tiedolla johtamiseen. Kansallisessa kokonaisuudessa suhtautuminen DigiFinlandin kaltaiseen toimijaan on positiivinen ja kansallista työtä tekevälle toimijalle nähdään tärkeä rooli.

Yhtiön kehittämien palvelujen ja ratkaisujen vaikuttavuus on keskeinen mittari. Yhtiö hakee benchmark'a toisaalta käytännönläheisesti käyttämällä asiakasorganisaatioiden itselleen asettamia tavoitteita toiminnan paranemisesta ratkaisujen avulla ja toisaalta tukeutumalla akateemiseen tutkimukseen ja myös tukemalla sitä.

Yhtiön palvelukatalogi perustuu alustaratkaisuihin (kuten Omaolo), Tietojohtaminen, Integraatio ja uudelleen käytettäviin komponentteihin. Yhtiössä on määritelty arkkitehtuuri ja kyvykkyydet, joita hyödyntämällä voidaan ketterästi ja kustannustehokkaasti rakentaa laadukkaita palveluita. Toimialakohtaiset vaatimukset otetaan huomioon, mutta perusta on kaikille sama ja monistettava. Sote-liitännäiset palvelukokonaisuudet ovat keskeisiä ja niiden välille halutaan luoda yhteys ja parantaa asiakaskokemusta (asukas ja ammattilainen).

Lisäksi erityisesti tiedolla johtamisen kokonaisuutta ja kyvykkyyttä halutaan kasvattaa ns. toiseksi tukijalaksi. Tämä kokonaisuus palvelee kaikkia toimialoja ja voi tulevaisuudessa palvella myös alueiden tarpeita.

Organisoinnilla tuetaan saumattomasti toimintaa. Tuotteistetut palvelut nojaavat yhtenäiseen tuotantomalliin ja jatkuvan palvelun käytänteisiin ja uusien palvelujen kehittäminen tuottaa nimensä mukaisesti uusia tuotteistettuja palveluita. Tiedolla johtamisen alusta ja Virta-hanke vaativat erityisen fokuksen ja niitä edistetään erillisessä tiimissä. Kaikkea toimintaa tukevat yhteiset ja yhtenäiset palvelut ja käytänteet ja niitä tukevat prosessit, jotka mahdollistavat tiedon jakamisen ja saumattoman yhteistyön. Asiantuntijoiden, kuten arkkitehtien, projektipäälliköiden ja palvelupäälliköiden muodostama pooli mahdollistaa tasaisemman työkuorman ja osaamisen kasvamisen.

Yhtiön liiketoimintamallin ja ansaintalogiikan kehittämisen tarve

DigiFinlandin nykyisen toimintamallin perustana ovat ratkaisujen ja tuotteistettujen palveluiden kehittäminen, niiden jatkuva ylläpito ja niihin oleellisesti liittyvä asiantuntijatyö. Digitaaliset palvelut tarvitsevat kuitenkin aina tavan tuoda ratkaisu tai palvelu käyttäjäorganisaatiolle käytettäväksi keskitetysti ja hallitusti ns. jatkuvan palvelun konseptia noudattaen.

Nykyisestä toimintamallista puuttuu mahdollisuus ratkaisujen ja tuotteistettujen palveluiden markkinoille vientiin, jatkuvien palveluiden ja asiakkaille tehtävän asiantuntijatyön tekeminen sekä laskutusmahdollisuus. Tämä keskeinen osa liiketoimintamallista on saatava ratkaistua paitsi yhtiön ansaintalogiikan kannalta niin myös käyttäjäorganisaatioiden palvelun saannin kannalta.

Tulevaisuuden liiketoimintamallissa nykyiselle ja kehittymässä olevalle palveluportfoliolle on mahdollista luoda selkeät hinnoittelumekanismit, joka perustuvat esimerkiksi kapitaatioon ja/tai palvelun käytön laajuuteen, vuosimaksuun tai projektikohtaiseen hinnoitteluun kilpailukykyisesti.

Sidosyksikköasema tarjoaisi DigiFinlandille selkeän ja joustavan tavan palvella asiakkaita sekä rakentaa myös yhteistyötä alueellisten inhouse-toimijoiden kanssa. Mahdollisia täydentäviä tapoja voivat olla hankintarenkaat ja joissakin erityisissä tapauksissa horisontaalinen yhteistyö.

DigiFinlandin tuleva ansaintalogiikka perustuu yhtiön toiminnan laajentamiseen kehittämistehtävistä kohti palvelutuotantoa. Yhtiön tavoitteena ei kuitenkaan ole hoitaa palvelutuotantoa kokonaisuutena yksin, vaan toimia sopivassa roolissa palvelun ekosysteemissä ja löytää siitä sopiva tehtävä jatkuvan palvelutuotannon arvoketjussa. Yhtiön strategian kannalta on keskeistä tehdä oikeita valintoja kehittämistoiminnan ja jatkuvan palvelutoiminnan välillä. Kehittämistoiminnan ketteryydestä voidaan esimerkiksi

huolehtia jakamalla tehtävät eri liiketoiminta-alueisiin. Näillä järjestelyillä voidaan varmistaa erillisen talousarvion ja investointirahoituksen kautta innovointien ja kehittämisen vaatima ketteryys sekä tarvittava riskinotto-kyky.

Yhtiön vaihtoehtoiset liiketoimintamallit sekä niiden mahdollisuudet ja riskit

Tehtävänsä toteuttamiseksi menestyksekkäästi, DigiFinland on tunnistanut tarpeen kehittää sellaiset toimintamallit, joissa yhteistyö eri toimijoiden kanssa toteutuu tavoitteiden mukaisesti lähivuosina ja uuden hyvinvointialuehallinnon astuessa voimaan ottaen huomioon DigiFinlandin erityistehtävä ja in-house asema.

Valtiovarainministeriö tilasi joulukuussa 2020 KPMG:ltä taloudellisen asiantuntijaselvityksen DigiFinlandin toimintamallin kehittämis- ja arviointityöhön. Toimeksianto toteutettiin tiiviissä yhteistyössä DigiFinlandin johdon kanssa ja siihen on kuulunut keskeisten sidosryhmien ja avainhenkilöiden haastattelut.

Yhteenvedona voidaan todeta, että KPMG:n selvityksen mukaan DigiFinlandin liiketoimintamallin kehittäminen rakentuu omistuspuhjan laajentamiselle ja inhouse-asiakkuu-delle. Omistuspuhjan laajentaminen suuntautuisi selvityksen mukaan ensisijaisesti tuleville hyvinvointialueille, jolloin looginen aloitus olisi 1.1.2023 lukien. Myös alueellisten inhouse-yhtiöiden osakkuus oli katsottu selvityksessä hyödylliseksi tapauksissa, joissa se on palvelutuotannon kannalta mielekästä.

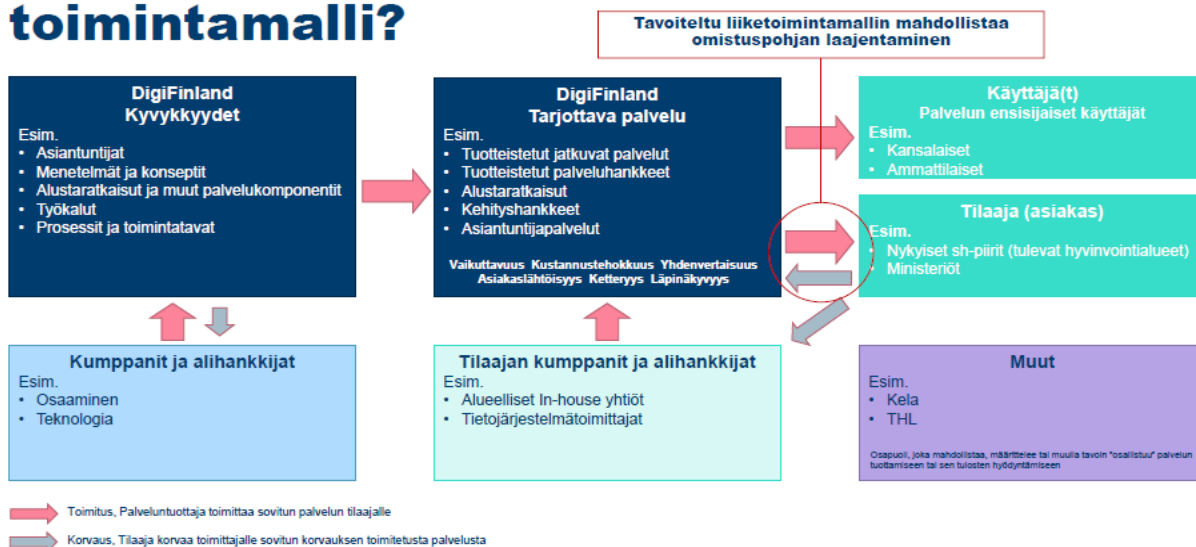
Valtio ja hyvinvointialueet

DigiFinlandin toiminnan näkökulmasta ensisijainen ja selkein vaihtoehto liiketoimintamalleista on hybridimalli, jossa omistajina olisivat valtio ja hyvinvointialueet. Toimintamallille on myös haastattelututkimusten mukaan alueilla selkeä kannatus. Toimintamalli olisi valtakunnallisesti kattava, omistajajoukko olisi hallitun kokoinen ja kattaisi merkittävältä osin yhtiön nykyisen ja kehittyvän palveluportfolion käyttäjäorganisaatiot. Valtion pysyessä omistajana merkittävällä osuudella varmistettaisiin kansallinen näkemys ja strategisten hankkeiden alkuvaiheen rahoitus sekä siltaaminen siirtymävaiheessa.

DigiFinlandin tulevaisuuden toimintamallissa pääasiallisina asiakkaina (tilaajina) olisivat tulevat hyvinvointialueet sekä ministeriöt. Hyvinvointialueet voisivat tilata palveluita myös omilta kumppaneiltaan ja alihankkijoiltaan, kuten alueellisilta inhouse-yhtiöiltä ja tietojärjestelmätoimittajilta. DigiFinland, sen kumppanit ja alihankkijat sekä asiakkaiden kumppanit ja alihankkijat muodostaisivat yhteistyöverkoston, jossa jokaisella toimijalla olisi oma roolinsa ja tehtävänsä osana asiakkaalle tarjottavaa digitaalisten palvelujen ja ratkaisujen kokonaisuutta. Rahallinen korvaus toimitetuista palveluista liikkuisi pääskenaariossa hyvinvointialueilta ja ministeriöiltä DigiFinlandille sen tuottamista palveluista sekä hyvinvointialueilta alueellisille inhouse-yhtiöille ja muille ICT-toimittajille niiden tuottamista palveluista. DigiFinland itse ostaisi osaamista ja teknologiaa omilta kumppaneiltaan ja alihankkijoiltaan kilpailutuksen kautta. DigiFinlandin arvion mukaan se hankkisi palveluistaan noin puolet yhtiön ulkopuolisilta toimittajilta.

Havainnollistava kuva keskustelun pohjaksi

DigiFinlandin tulevaisuuden toimintamalli?

7

Alueelliset inhouse-yhtiöt

KPMG:n raportissa nostetaan esiin myös mahdollisuus yhteistyökumppaneiden kuten alueellisten inhouse-yhtiöiden omistukseen DigiFinlandista. Eräässä hypoteettisessa al-lokaatiossa valtio omistaisi 30 %, hyvinvointialueet 60 % ja yhteistyökumppanit 10 %. Selvityksen mukaan alueellisten inhouse-yhtiöiden omistusrakenteella voitaisiin mahdollistaa, ainakin osittain, myös kuntatason ratkaisut esimerkiksi käyttöönotoissa ja integraatioiden toteutuksessa. Selvitystyössä on esitetty ajatus myös mahdollisesta ristiinomistuksesta, joka aikaansaisi vielä monipuolisemman yhteistyön asiakkaiden hyväksi. Tämän ratkaisun osalta selvityksessä todetaan, että asiaa voidaan tarkentaa, kun konkreettiset tarpeet ja palvelut on ensin määritelty.

DigiFinlandin näkökulmasta kaikissa tilanteissa on varmistuttava hyvästä yhteistyöstä alueellisten in-house yhtiöiden kanssa ja vältettävä päällekkäistä tekemistä. Yhteistyö ja toisiaan täydentävien liiketoimintojen malli on kohtuullisen helposti määriteltävissä. Omistussuhde mahdollistaisi DigiFinlandin ratkaisujen ja tuotteistettujen palvelujen jakelun ja tuottamisen, mutta valtakunnallinen peitto ja yhtenäisyys jäisi tässäkin tapauksessa vajavaiseksi.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ristiinomistusta kuntien ja kuntayhtymien inhouse-yhtiöihin ei ole lähtökohtaisesti syytä lähteä edistämään. Monimutkaiset ja päällekkäiset ristiinomistukset erilaisten inhouse-yhtiöiden välillä sekä julkisen hallinnon organisaatioiden taustalla ovat hankinta- ja kilpailulainsäädännön näkökulmasta ongelmallisia ja voivat vaarantaa sidosyksikkösuhteen syntymisen. Niihin liittyvät tulokinnalliset epäselvyydet voisivat yksittäistapauksissa jopa altistaa yhtiön tai sen omistajat markkinatoimijoiden ja/tai kilpailuviranomaisten käynnistämille valitusproses-

seille. Valtion tulee perustaa eri ratkaisuvaihtoehtojen harkinta paitsi kansallisten palvelujen vaikuttavuuden ja hyötyjen arviointiin myös vaihtoehtojen juridisesti kestävään tulkintaan.

Muut hypoteettiset vaihtoehdot

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan omistus pohjan laajentaminen hyvinvointialueille on toimivin ratkaisu asiakokonaisuuden järjestämiseksi. Muita hypoteettisia vaihtoehtoja ovat 1) nykyinen toimintamalli, jossa valtio jatkaa DigiFinlandin ainoana omistajana, asiakkaana ja rahoittajana, 2) liiketoimintamalli, joka perustuu valtion ja alueellisten toimijoiden yhteishankintayksikkönä toimimiseen, jolloin yhteishankintayksikköasemasta ja asiakkaista säädetään lailla, 3) kilpailuilla markkinoilla toimiminen, jolloin alueelliset toimijat voivat hankkia yhtiön palveluja kilpailutusten kautta, 4) ei löydy toimivaa julkishallinnon yhtiön liiketoimintamallia, jolloin yhtiön olemassa oleville tuotteistetuille palveluille ja kehityshankkeille etsitään uudet omistajat esimerkiksi julkisen hallinnon organisaatioista (ministeriöt, THL). Hypoteettisten vaihtoehtojen toimitavuutta ja vaikutuksia ei ole toistaiseksi arvioitu.

Riskien arviointi

KPMG:n raportissa nostetaan esiin kuusi ylätasoa riskiä, joista neljä arvioidaan kohtalaiseksi ja kaksi vähäiseksi. Ensimmäistä riskiä eli sitä, että sote- ja pelastustoimen ja hyvinvointialueiden perustamista koskeva uudistus ei toteudu, ei käsitellä tässä enempää.

Hyvinvointialueiden syntyessä toisena riskinä on, että hyvinvointialueiden uudistustyö jäädyttää muun kehitystyön, mukaan lukien rahoituksen. On mahdollista, että hyvinvointialueiden valmisteluorganisaatiot eivät kiireiltään ehdi tai halua edistää DigiFinlandin tavoitteita, mikä johtaa viivästymisiin. Riskiä vähentää se, että yhteistyön rakentamista hyvinvointialueiden ja DigiFinlandin välillä on tarkoitus edistää osana sote-uudistuksesta johtuvan välttämättömän ICT-muutoksen valtionrahoitusta. Alueiden päätöksentekijät saattavat myös pohtia, riittääkö hyvinvointialueille osoitettu rahoitus DigiFinlandin ratkaisuehdotuksiin. Riskin realisoituessa asialla olisi vaikutusta erityisesti yhtiön rahoitukseen ja mahdolliseen tarpeeseen arvioida yhtiön lisärahoitustarvetta viivästymisen ajalle.

Kolmantena riskinä raportissa tuodaan esiin se, että DigiFinlandin omistus pohjan laajentaminen jää puolitiehen. On mahdollista, että osa hyvinvointialueista ei koe mielekkääksi heille esitettyä ehdotusta DigiFinlandin omistajuudesta, eivätkä lähde mukaan. Tunnustelut ja alustavat neuvottelut saattavat kariutua myös ei-rationaalisista syistä. Realisoituessaan tällä olisi ennen kaikkea vaikutusta palvelujen kansalliseen kattavuuteen, joka on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tärkeä mahdollistaa omistusjärjestelyin samanaikaisesti.

Neljäntenä riskinä näyttäytyy tilanne, jossa alueellinen toimijakenttä muuttuu protekti-onistiseksi ja ryhtyy suojelemaan omaa toimintaansa. Riskiä vähentää se, että DigiFinland on sitoutunut yhdessä tekemiseen ja liiketoimintamalli perustuu keskeisesti yhteistyöhön. Yhteistyöilmapiiri valtion ja aluekentän välillä on myönteinen, mutta tilanne saattaa muuttua nopeasti myös yhtiöstä riippumattomista syistä. Riskiä hallitaan myös sillä, että valtiolle jää omistususosuutta ja näin myös ohjausvaltaa.

Vähäisempänä riskinä selvityksessä nähdään se, että yhtiön palveluita ei koeta kilpailukykyisiksi tai vaikuttaviksi. Riskiä pienentää se, että tuotannossa olevien palveluiden ja DigiFinlandin toimintatapojen kautta voidaan käytännössä osoittaa ja todentaa palveluiden vaikuttavuus ja laatu. Hyvät referenssit palveluista ja toiminnasta tukevat DigiFinlandin tavoitteita. Vähäisenä riskinä nousee myös se, että palvelutarjonta ei kohtaa kysyntää. Riskiä pienentää se, että DigiFinlandin tuotannossa olevat palvelut ovat osoittautuneet tarpeellisiksi ja hyviksi. Kehitysvaiheessa olevat tuotteet ja palvelut kehitetään tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Sääntelytarve

Osana DigiFinland Oy:n liiketoiminnan ja toimintaympäristön muutosta valtiovarainministeriö on 9.3.2021 asettanut hankkeen, jossa kartoitetaan yhtiön sääntelytarvetta. Tarkoituksena on erityisesti selvittää yhteishankintakysymystä sekä sidosyksikkökysymyksiä sekä punnita niiden mahdollisia vaikutuksia yhtiön strategisen intressin ja vaikuttavuuden kehittämiseksi. Selvityksessä huomioidaan yhtiön pitkän aikavälin tavoitteet yhtiöoikeuden, hankintaoikeuden ja kilpailuoikeuden näkökulmasta. Tämän lisäksi arvioidaan mahdolliset tilanteet, joissa yhtiön toiminnan voidaan katsoa täyttävän julkisen hallintotehtävien hoitamisen. Tavoitteena on, että yhtiö voi kehittää liiketoimintaansa valtio-omistajan omistajastrategian ja vaikuttavuuden toteuttamiseksi. Selvityksessä huomioidaan valtio-omistajan omistajastrategiassa yhtiölle asettamat keskipitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Hankkeen määräaika on 31.12.2021 asti.

Valtiovarainministeriö on tilannut sääntelytarvehankkeen tueksi ulkopuoliset asiantuntijaselvitykset koskien hankinta-, kilpailu- ja valtioneuvosto-oikeudellisia kysymyksiä sekä julkista hallintotehtävää. Julkista hallintotehtävää koskevan asiantuntijaselvityksen mukaan DigiFinlandin Omaolo- ja Päivystysapu -palveluihin sisältyy varsinkin kokonaisuutena arvioiden sellaisia perusoikeuksien toteutumisen kannalta merkityksellisiä palveluita, joita on pidettävä julkisena hallintotehtävänä perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Selvityksen mukaan myös Sähköisen perhekeskuksen palveluihin sisältyy sen verran runsaasti ja vahvasti kytkentöjä erityisesti lasten oikeuksiin ja niihin liittyviin julkisen vallan velvoitteisiin, että toimintaa on kokonaisuutena arvioiden pidettävä julkisena hallintotehtävänä. Julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle on säädettävä lailla tai lain nojalla. Hankinta-, kilpailu- ja valtioneuvosto-oikeudellisen selvityksen mukaan lainsäädännöllä voidaan myös rajoittaa DigiFinlandin toimintaan liittyviä kilpailu- ja valtioneuvosto-oikeudellisia riskejä.

Julkista hallintotehtävää koskeva kysymys on noussut esiin myös valtioneuvoston oikeuskanslerille tehdyssä kantelussa koskien DigiFinlandin Omaolo-palvelua. Oikeuskansleri on pyytänyt valtiovarainministeriötä selvittämään, hoitaako DigiFinland Omaolo-palveluun liittyen joiltakin osin julkista hallintotehtävää sekä arvioimaan käyttöehtojen sisällön sekä Omaolo-palvelua koskevan informaation näistä lähtökohdista. Kantelun käsittely on oikeuskanslerinvirastossa kesken ja oikeuskanslerin ratkaisu asiaan saataneen syksyllä 2021.

Asiaa tulee tarkastella kokonaisuutena, jossa huomioidaan terveydenhuollon asiakkaiden perusoikeudet ja oikeusturva. Lisäksi kokonaisarviossa tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon muuttuva toimintaympäristö. Käynnistettävässä lainvalmisteluhankkeessa selvitetään tarkemmin, miltä osin yhtiön nykyiset ja tulevat palvelut lähestyvät julkisia hallintotehtäviä, joista tulisi säätää lailla. Lainvalmisteluhankkeessa valmistellaan säännökset tilanteisiin, joissa yhtiön toiminnan voidaan katsoa täyttävän julkisen

hallintotehtävän hoitamisen. Samalla lainvalmisteluhankkeen yhteydessä selkeytetään DigiFinlandin palvelujen kilpailuneutraaliteetti- ja valtiontukioikeudellista arviointia.

Ohjaus

DigiFinlandin nykyisessä ohjausmallissa eri ministeriöillä on selkeät roolit ja toimivalta oman toimialansa osalta valtion omistajapolitiittisten linjausten mukaisesti. Yhtiön omistajaohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö. Sisältöohjausvastuuta on erityisesti sosiaali- ja terveysministeriöllä, sisäministeriöllä ja valtiovarainministeriön julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniisellä osastolla (JulkICT).

Valtiovarainministeriö vastaa omistajaohjaajana erityisesti yhtiötä koskevan omistajastrategian valmistelusta ja taloudellisen toimintakyvyn edellytyksistä sekä valmistelee omistajan yhtiökokousten päätöksentekoon liittyvät asiat ja tarvittaessa kannat yhtiön strategiaan ja taloudellisiin kysymyksiin, ml. mahdollisiin omistus- ja yhtiöjärjestelyihin.

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriön JulkICT-osasto vastaavat toimialansa palvelujärjestelmän ja sen tiedonhallinnan kansallisesta kehittämisestä ja ohjauksesta. Sisältöohjaajilla on keskeinen rooli rahoittamiensa hankkeiden ohjauksessa, kehitettävien palvelujen arvioinnissa sekä vaikuttavien kehittämiskohteiden valinnassa.

Omistajaohjaajana valtiovarainministeriö vastaa omistajaohjauksen ja sisältöohjauksen säännöllisen yhteistyön organisoinnista. Osana omistajaohjausta varmistetaan substanssiministeriöiden ohjausmahdollisuudet yhtiön toiminnan tavoitteiden suuntaamista koskevissa kysymyksissä. Valtiovarainministeriön omistajaohjauksen tueksi on perustettu 6.8.2020 yhteistyöryhmä, joka toimii neuvoa-antavasti omistajaohjausasioissa.

Yhteistyöryhmän tavoitteena on tukea omistajaohjauksen ja usean toimialan sisältöohjauksen yhteistyötä, huolehtia substanssiministeriöiden asiantuntemuksen huomioimisesta omistajaohjauksessa sekä varmistaa omistajaohjauksen ja sisältöohjauksen periaatteiden toteutuminen käytännössä. Yhteistyöryhmään kuuluvat valtiovarainministeriön omistajaohjauksen edustajien lisäksi kunkin toimialan sisältökysymyksistä vastaavien ministeriöiden sekä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston edustajat.

Omistajaohjauksen yhteistyöryhmä on kokoontunut elokuusta 2020 lukien kuukausittain. Yhteistyöryhmässä on käsitelty muun muassa ministeriöiden hanketilannetta, yhtiön liiketoimintasuunnitelmaa ja ansaintamallia, yhteistyömallia aluetoimijoiden kanssa, yhtiön palvelukokonaisuuksia, talouden seurantaa ja ennusteita, riskienhallintamallia ja strategiatyötä. DigiFinlandin toiminnan vakiintuessa yhteistyöryhmä siirtyy normaaliin 2-4 kokouksen vuosirytmiiin omistajaohjauksen vuosikellon mukaisesti.

DigiFinlandin liiketoimintamallin kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että omistajaohjaajan ja sisältöohjaajien toimivalta ja ohjaus yhtiön suuntaan on selkeää ja samansuuntaista. Valtion yhteinen näkemys DigiFinlandin tulevasta suunnasta on entistä tärkeämpää muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa tavoitellaan yhtiön asiakaskunnan ja omistuspohjan laajentamista hyvinvointialueille. Valtion tavoitteena on olla aktiivinen omistaja DigiFinlandin tulevaisuuden liiketoimintamallin kehittämisen tukemisessa.

Keskeinen tekijä omistuksen mielekkyydelle ja houkuttelevuudelle hyvinvointialueiden näkökulmasta ovat vaikutusmahdollisuudet yhtiön toimintaan ohjausmallin ja osakealokaation kautta. Useiden omistajien omistajaohjauksen järjestämisessä tulee myös

huolehtia siitä, että se on osakkaille tarkoituksenmukaista ja tehokasta ja että se myös täyttää hankintasäädännön kriteerit sidosyksikköasemalle. Valtion vahva ohjausrooli voidaan varmistaa säilyttämällä valtiolla vähintään 33,4 % vähemmistöosuus sekä tarvittavilla yhtiöjärjestys- ja osakassopimuskirjauksilla. Ohjausmallissa tulee varmistaa, että jokainen osakas voi käyttää määräysvaltaa yhtiössä yksin tai yhdessä muiden osakkaiden kanssa. Valtio huomioi vaikutusmahdollisuuksiin ja ohjaukseen liittyvät erilaiset intressit ja näkökulmat valmistellessaan kriteerejä ja ehtoja omistuksen tarjoamiselle hyvinvointialueille. Ohjausmallia ja sen yksityiskohtia tarkennetaan hyvinvointialueiden kanssa käytävissä keskusteluissa.